18/02/2023

Μάνης Χρυσόστομος: «Η Αγία Φιλοθέη, η Αθηναία πρότυπον διακονίας»

Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Ελλάδος

“Η Αγία Φιλοθέη η Αθηναία, πρότυπον διακονίας”. Με αυτό το θέμα θείου κηρύγματος, μίλησε προς τιμήν της Οσιομάρτυρος Αγίας Φιλοθέης, της «Αρχόντισσας των Αθηνών», ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μάνης κ. Χρυσόστομος Γ’ στη Μητρόπολη Αθηνών, ο οποίος και χοροστάτησε στον Πανηγυρικό Εσπερινό σήμερα 18 Φεβρουαρίου, κατόπιν αδείας και ευλογίας του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου Β’.

Στον πανηγυρικό Εσπερινό έλαβαν μέρος πολλοί κληρικοί, ενώ πλήθος πιστών παραβρέθηκε στον Πανηγυρικό Εσπερινό για την “Κυρά των Αθηνών” .

Ο Σεβασμιώτατος, μεταξύ των άλλων, είπε στο κήρυγμά του: «Η Αγία Φιλοθέη, η «κυρά των Αθηνών», η «Αρχόντισσα», η Διδασκάλισσα, η Μοναχή, η Καθηγουμένη, η Μάρτυς έθεσε στην πράξη ένα μεγάλο ιδανικό. Το ιδανικό της διακονίας! Πάνω από το ράσο της ενδυόταν το «λέντιον της διακονίας» για τον συνάνθρωπο. Το μοναστήρι της ήταν συνάμα τόπος προσευχής και διακονίας του πλησίον. Το

σύνθημά της ora et labora. Το ίδιο και τα Μετόχια της, στα Πατήσια, στο Μαρούσι, στη Κέα, στην Αίγινα, στην Σαλαμίνα. Το «Ψυχικό» έλαβε το όνομα από την «αναψυχή» που πρόσφερε στους ταξειδιώτες με το ύδωρ του πηγαδιού του κτήματός της και η «Καλογρέζα» ονομάστηκε με αυτό το όνομα, γιατί όλοι οι κάτοικοι προσέφευγαν στην Καλή-γραία, την καλογριά Φιλοθέη για κάθε βοήθεια και προστασία.

Η Αγία Φιλοθέη, τω όντι, κατέστη με τον βίον της πρότυπον διακονίας. Ήξερε τον λόγον του Χριστού ότι Εκείνος «ουκ ήλθε διακονηθήναι αλλά διακονήσαι». Είχε μελετήσει πολύ καλά τι σημαίνει «Καλός Σαμαρείτης» και είχε ενθουσιασθεί από την διακόνισσα Φοίβη της Εκκλησίας των Κεχρεών και από την Ταβιθά των «Πράξεων», που ήταν γυνή «πλήρης αγαθών έργων και ελεημοσυνών». Ακόμη είχε ακούσει για τις πρωτοχριστιανικές «Αγάπες», για τους διακόνους και τις διακόνισσες. Θαύμασε τις δύο αριστοκράτιδες της φιλανθρωπίας με το όνομα Μελάνη, της Ρώμης, τις μητέρες των Τριών Ιεραρχών, την διακόνισσα Ολυμπιάδα του Ι. Χρυσοστόμου, την Ευδοκία του 5ου αιώνα, σύζυγο του αυτοκράτορος Θεοδοσίου του Β’, που ίδρυσε «πτωχείον» στην Παλαιστίνη, την Ειρήνη του 8ου αιώνα, σύζυγο του αυτοκράτορος Λέοντος του Δ’ που ίδρυσε ευαγή ιδρύματα στην Κων/λη.

Έτσι και τον 16ο αιώνα το ησυχαστήριόν της «εν μέσαις Αθήναις» έγινε μια καινούργια «Βασιλειάδα». Οικόσημο εκεί η διακονία! Περιελάμβανε σχολείο, εργαστήριο τεχνών, νοσοκομείο, γηροκομείο, ξενώνες, ορφανοτροφείο. Εκεί

κατέφευγαν πτωχοί, εκεί νεάνιδες εύρισκαν προστασία, εκεί γέροντες περίθαλψη, εκεί άστεγοι στέγη, εκεί πεινασμένοι τροφή. Αυτά είναι έργα μοναδικά, πίστεως και διακονίας. Έργα φιλόθεα και θεάρεστα. Αυτά και αξίζουν. Γιατί αν ο άνθρωπος αγαπά γήινα θα εύρει γήινα, αν αγαπά τα επουράνια με την προσφορά και διακονία θα εύρει τα επουράνια αγαθά. Και αυτά ευρήκε και η Αγία των Αθηνών του 16ου αιώνα.

Όχι, ότι η διακονία της δεν συνήντησε και αντιμετώπισε δυσκολίες, δυσχέρειες, αντιξοότητες, χλευασμούς, αχαριστίες, εχθρικές επιθέσεις και μάλιστα σε κείνους τους χρόνους της δουλείας. Όμως εκείνη, η Αγία Φιλοθέη ήξερε τον λόγον «εν τούτω εγνώκαμεν την αγάπην, ότι εκείνος υπέρ ημών την ψυχήν αυτού έθηκε». Προσανατολισμός της ο Κύριος! Καταφύγιό της στον Κύριο! Δύναμη από τον Κύριο! Αλλά και από τον Ύμνο για την αγάπη του Αποστόλου των Εθνών Παύλου, λάμβανε την υπομονή, την ελπίδα, το στήριγμά της. Γιατί «η αγάπη μακροθυμεί».

Είναι γνωστό ότι στο ορθόδοξο ήθος περιλαμβάνεται και αυτή η αρετή της διακονίας. Και η διακονία αναφέρεται στην ζωή της αγίας Τριάδος, καθ’ ότι περικλείει μέσα της την αγάπη. Η Αγία Τριάδα είναι αγάπη και αυτή είναι φανέρωση της θείας ζωής. Έτσι η ζωή του ανθρώπου όταν είναι ζωή αγάπης, διακονίας, ελεημοσύνης, φιλανθρωπίας, προσφοράς γίνεται εικών της ζωής της Αγίας Τριάδος.

Άλλωστε, η διακονία είναι βαθύτερη έννοια, περιεκτικότερη, από τον εθελοντισμό. Κρύβει μέσα της και αυτή την αυτοθυσία. Είναι η «καρδία η ελεήμων», η «καύσις καρδίας» ως λέγει η «Κλίμαξ». Είναι η προσφορά του εαυτού στον πλησίον. Είναι εφαρμογή της καινής θείας εντολής «αγαπάτε αλλήλους». Είναι δάνειο στο Θεό. Ανοίγει την πύλη του ουρανού. Εξασφαλίζει την αιωνιότητα. Και προσφέρει εσωτερική αγαλλίαση, γιατί η διακονία πλουτίζει την ζωή. Ημερώνει την κοινωνία μας, γιατί κοινωνία που δεν υπάρχει διακονία είναι κοινωνία απάνθρωπη. Συντελεί στην ανύψωση του πολιτισμού της ψυχής. Λοιπόν, «Μηδείς το εαυτού ζητείτω, αλλά το του ετέρου έκαστος».

Κατ’ ακολουθίαν, το μεγάλο θέμα γι’ όλους μας είναι το ιερότατο χρέος της διακονίας και στις ημέρες μας.

Σε μία εποχή αντιπνευματική και μηχανοκρατική, σκληροκαρδίας των ανθρώπων, αδιαφορίας, απομονωτισμού, πολλών ψυχολογικών προβλημάτων, εσωτερικής αναταραχής, ναυαγών περί την πίστη, αλλά και πόνου ενίοτε κρυφού και παραπικρασμού, η διακονία προς τον πλησίον με τις μορφές της είτε ως διδακτική, είτε ως φιλανθρωπική, αποτελεί υψηλό ευεργέτημα.

Η αγία Φιλοθέη που λαμπρώς εορτάζουμε εδώ στον ιστορικό αυτό Καθεδρικό Ναό των Αθηνών, όπου και φυλάσσεται το ιερό και άγιο λείψανό της, στήριξε χριστιανικές συνειδήσεις και πρόσφερε στους αδυνάτους. «Πανδιδακτήριο» το μοναστήρι της, γιατί αγαπούσε τα ελληνικά γράμματα και μέριμνά της ήταν η παιδεία. Και Στέγη διακονίας και φιλανθρωπίας, που και σε καιρό πείνας πρόσφερε

όλο το λάδι της Μονής.

Υπάρχει ένας ωραιότατος ζωγραφικός πίνακας που δείχνει την αγία Φιλοθέη σε νεαρή ηλικία να προσφέρει ελεημοσύνη. Αξίζει να ατενίσουμε αυτόν τον πίνακα. Ίσως μας εμπνεύσει και μας σήμερα, αυτό το μεγαλείο της ψυχής.

Ναί, η Αθήνα δεν έχει μόνο παντός είδους υψηλά κτίρια. Έχει και κρυμμένους πνευματικούς θησαυρούς. Και θησαυρός ανεκτίμητος, η προσωπικότητα της Οσίας Φιλοθέης.

Ας σκεφθούμε βαθύτερα. Το αίτημα της αγάπης είναι πάντοτε επίκαιρο. Το χρέος της διακονίας ενώπιόν μας.

Η Αγία, άφησε την σφραγίδα της διακονίας, ήδη 500 τόσα χρόνια από την γέννησή της, που εορτάζουμε σήμερα. Εμείς τι θα αφήσουμε;».